

N:o 133.

Af herr K. S. Husberg, om anslag för utsträckning af undervisningen å reallinien vid allmänna läroverket i Luleå.

Under senare åren har, såsom bekant, antalet lärjungar å reallinien vid de allmänna läroverken i högst betydande grad tilltagit. I det yttrande, som herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet afgifvit vid föredragning inför Kongl. Maj:t af de läroverksfrågor, som ingå i årets statsverksproposition, finnes en närmare redogörelse för den alltmer tilltagande freqvensen å nämnda linie, och de siffror, som derom anföras, äro i hög grad talande.

Åtskilliga af våra högre allmänna läroverk äro emellertid ofullständiga på reallinien. Vid en del af dem saknas reallinie uti såväl sjetten som sjunde klasserna; vid andra åter finnes sådan till och med sjetten klassen. Till sistnämnda kategori hör allmänna läroverket i Luleå. Jag vågar härmed göra mig till tolk för de lifliga önskingar, som inom nämnda stad och för öfrigt inom Norrbottens län hysas derom, att reallinien vid läroverket i Luleå måtte blifva fullständig.

Att antalet elever på reallinien vid detta läroverk, i de klasser, der sådan linie derstädes finnes, för det närvarande icke är stort, är visserligen sant. Under läsåret 1895—1896, det senaste för hvilket läroverksstatistik finnes publicerad, utgjorde antalet realstuderande i läroverkets

fjerde, femte och sjette klasser till hopa 22. Påtagligt är emellertid, att just den omständigheten, att reallinien är ofullständig och att följaktligen en fullständig läroverkskurs måste för realstuderande medföra ombyte af läroverk, verkar afskräckande från att välja reallinien, samt att detta förhållande i så mycket högre grad gör sig gällande just i Luleå, hvilken stad är belägen på trettio mils afstånd från närmaste högre allmänna läroverk, der fullständig reallinie finnes. Jemförliga förhållanden föreligga i afseende å allmänna läroverket i Östersund, hvars reallinie äfven slutar med sjette klassen och beträffande hvilket läroverk motion vid denna riksdag afgifvits om realliniens utsträckning. Lärjungeantalet inom realklasserna vid Östersunds läroverk utgjorde under ofvannämnda läsår sammanlagdt 29.

Vid fjolårets riksdag fann statsutskottet, med anledning af en då väckt motion om utvidgning af Kristianstads allmänna läroverk å reallinien, det kunna med fog ifrågasättas, huruvida icke en fullständig undervisning å reallinien borde införas vid åtskilliga af de högre allmänna läroverk, som deraf äro i saknad. Jag förutsätter, att en dylik åtgärd bör närmast ifrågakomma vid sådana på reallinien ofullständiga läroverk, hvilka sakna allenast realliniens sjunde klass, samt att Luleå läroverk, der saknaden af fullständig reallinie gör sig på ett alldeles särskildt sätt kännbar i följd af stadens aflägsna läge, skall befinnas vara förtjent att komma bland dem, som i främsta rummet härutinnan tillgodoses.

Det torde icke vara behöfligt, att de medel, som för ändamålet erfordras till lärarekrafternas förstärkning, för närvarande anvisas på ordinarie stat. Med hänseende till de mera omfattande organisationsfrågor, som stå på dagordningen angående våra allmänna läroverk, synes det vara lämpligast, att den nu förevarande frågan tills vidare ordnas mera provisoriskt och att därför behöfliga medel tagas från anslag å extra stat. Jag föreställer mig, att ett årligt belopp af 2,000 kronor, motsvarande kostnaden för en extra lektors anställande, är för ändamålet tillräckligt, och synes detta belopp lämpligen böra anvisas under form af förhöjning utaf det af Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen å extra stat äskade anslag af 100,000 kronor till arfvoden åt extra lärare. För den händelse nämnda belopp af 2,000 kronor skulle vara väl knappt tilltaget, torde sagda anslag i öfrigt lemna tillgång till hvad derutöfver kan behöfvas.

Jag tillåter mig alltså hemställa,

att Riksdagen, för beredande af tillfälle till utsträckning af undervisningen å reallinien vid allmänna läroverket i Luleå till och med läroverkets sjunde klass,

mätte på extra stat för år 1899 bevilja, såsom förhöjning i anslaget till »arfvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken», ett belopp af 2,000 kronor.

Stockholm den 28 januari 1898.

K. S. Husberg.

N:o 134.

Af herr **A. H. Göthberg**, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t angående afsättning till arbetareförsäkringsfonden af en del af bränvinsförsäljningsafgifterna.*

Lagstiftningen angående försäljning af bränvin och dermed jemförliga spirituösa drycker har, ända sedan husbehofsbränningen afskaffades, ansetts böra gå i sådan riktning, att dessa dryckers bruk genom densamma så mycket som möjligt inskränkes.

Man har bemödat sig att göra bränvinet svaråtkomligt och att undanrödja frestelsen för den enskilde att öckra på superiet. I sådant syfte var det, som det s. k. göteborgssystemet med dess bolagshandel infördes, hvarigenom innehafvare af rättighet till bränvinsförsäljning förbindes att afstå all egentlig vinst på denna handtering, hvilken vinst deremot, tillika med de stadgade försäljningsafgifterna, tillfalla kommunerna, landstingen och hushållningssällskapen.

Att kommunerna i synnerhet erhållit sådan förmån, grundar sig uppenbarligen derpå, att, då det omåttliga bruket af spirituösa försvagar och i många fall fullständigt förderfvar sina offers arbetsduglighet och välstånd, detta nödvändigtvis förorsakar samhället många utgifter för